

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

КАФЕДРА УПРАВЛІННЯ ТА ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ПРОХОДЖЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ОЗНАЙОМЧОЇ
ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ**

КИЇВ – 2022

ЗМІСТ

ВСТУП4
1. Мета і завдання практики.....	..6
2. Тематичний план практики.....	..7
2.1. Графік проходження практики.....	..8
3. Навчальний процес у закладі вищої освіти.....	..9
3.1. Основні види навчальних занять у вищих закладах освіти.....	..16
3.2. Характеристика навчальних занять практики.....	..20
3.3. Орієнтовна схема письмового аналізу відвіданих навчальних занять.....	..21
4. Орієнтовна схема аналізу виховного заходу.....	..23
4.1. Сутність процесу виховання.....	..25
4.2. Загальні рекомендації та вимоги до складання планів виховної роботи.....	..38
4.3. Орієнтовний план виховної роботи наставника у студентській групі.....	..40
4.4. Орієнтовний звіт виховної роботи наставника у студентській групі.....	..45
5. Оцінювання проходження практики.....	..49
6. Вимоги до оформлення звіту практики.....	..51
Рекомендована література.....	..52

ВСТУП

Система освіти України представляє собою упорядковану організацію набуття особистістю певних рівнів освіти. Система освіти структурно об'єнує в собі різні заклади освіти, наукові, науково-методичні та методичні установи, науково-виробничі підприємства, державні та місцеві органи управління освітою та самоврядування в галузі освіти. «Система вищої освіти» структурно об'єнує в собі: вищі заклади освіти всіх форм власності; інші юридичні особи, що надають освітні послуги у галузі вищої освіти; органи, які здійснюють управління у галузі вищої освіти.

Структура вищої освіти України розбудована з урахуванням систем освіти розвинених країн світу, що визначені ЮНЕСКО, ООН та іншими міжнародними організаціями. Вона забезпечує фундаментальну наукову, професійну та практичну підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації студентів.

Навчальна ознайомча педагогічна практика є нормативною складовою підготовки фахівців галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки, освітньої програми «Педагогіка вищої школи» як майбутніх викладачів закладів вищої освіти. Її мета – сформуванню у студентів знання про структуру, принципи організації та управління закладом вищої освіти, вміння проводити аналіз навчальних занять і виховних заходів, навчити їх застосовувати ці знання і вміння у майбутній педагогічній діяльності.

Навчальна ознайомча педагогічна практика проводиться на основі розробленої робочої програми навчальної практики, розглянутої та ухваленої на засіданні кафедри управління та освітніх технологій Національного університету біоресурсів і природокористування України.

Навчальною ознайомчою практикою передбачено проходження студентами навчальних виїзних занять у закладах вищої освіти під керівництвом викладачів кафедри.

Під час практики студенти відвідують навчальні заняття, аналізують їх за орієнтовною схемою; ознайомлюються зі структурою діяльності НУБіП України

та основними завданнями його підрозділів; роботою деканату та кафедр гуманітарно-педагогічного факультету.

Загальна тривалість навчальної практики 5 календарних днів (30 годин).

1. МЕТА І ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

Метою навчальної практики є: ознайомлення магістрантів із структурою ЗВО, матеріально-технічною базою, організаційною та методичною роботою; з видами і формами навчально-виховної роботи наставника; формування умінь аналізу проведених викладачами занять.

Завданнями навчальної практики є формування у студентів знань та вмінь шляхом:

- отримання інформації від декана, завідувача кафедри, заступників декана, викладачів кафедри про навчальний заклад, його завдання і види діяльності;
- ознайомлення з принципами управління, структурою вищого навчального закладу, навчально-виховною і методичною роботою;
- відвідування навчальних занять та проведення їх аналізу;
- аналіз виховної роботи наставника студентської групи;
- підведення підсумків та оформлення звіту навчальної практики.

2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИКИ

№	Назва занять	Місце проведення	Практичн і заняття	Самост. робота	Всього
1 день	Організація практики. Ознайомлення із завданнями практики: структура НУБіП України, основні завдання його структурних підрозділів; робота деканату, кафедр гуманітарно-педагогічного факультету. Аналіз комплексів методичного забезпечення навчальних занять.	Гуманітарно-педагогічний факультет, деканат, кафедра управління та освітніх технологій, кафедра педагогіки, кафедра психології, кафедра соціальної роботи та реабілітації	4	2	6
2 день	Структура та навчально-матеріальна база закладу вищої освіти. Методичне забезпечення навчального процесу в закладі вищої освіти. Відвідування навчальних занять та їх аналіз.	Деканат, кафедра управління та освітніх технологій, кафедра педагогіки, кафедра психології, кафедра соціальної роботи та реабілітації	4	2	6
3 день	Відвідування навчальних занять та їх аналіз. Організація, зміст, форми, план виховної роботи наставника академічної групи.	Деканат, кафедра управління та освітніх технологій, кафедра педагогіки, кафедра психології, кафедра соціальної роботи та реабілітації	4	2	6
4 день	Відвідування навчальних занять та їх аналіз. Оформлення звіту практики.	Деканат, кафедра управління та освітніх технологій, кафедра педагогіки, кафедра психології, кафедра соціальної роботи та реабілітації	2	4	6
5 день	Обговорення та підведення підсумків практики, захист звіту.	Кафедра управління та освітніх технологій	6	-	6
	Всього		20	10	30

2.1. ГРАФІК ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

№	Назва занять	Місце проведення	Практичн і заняття	Самост. робота	Всього
1 день	Організація практики. Ознайомлення із завданнями практики: структура НУБіП України, основні завдання його структурних підрозділів; робота деканату, кафедр гуманітарно-педагогічного факультету. Аналіз комплексів методичного забезпечення навчальних занять.	Гуманітарно-педагогічний факультет, деканат, кафедра управління та освітніх технологій, кафедра педагогіки, кафедра психології, кафедра соціальної роботи та реабілітації	4	2	6
2 день	Структура та навчально- матеріальна база аграрного вишу. Методичне забезпечення навчального процесу в аграрному виші. Відвідування навчальних занять та їх аналіз.	Деканат, кафедра управління та освітніх технологій, кафедра педагогіки, кафедра психології, кафедра соціальної роботи та реабілітації	4	2	6
3 день	Відвідування навчальних занять та їх аналіз. Організація, зміст, форми, план виховної роботи наставника академічної групи.	Деканат, кафедра управління та освітніх технологій, кафедра педагогіки, кафедра психології, кафедра соціальної роботи та реабілітації	4	2	6
4 день	Відвідування навчальних занять та їх аналіз. Оформлення звіту практики.	Кафедра педагогіки, кафедра управління та освітніх технологій, кафедра соціальної роботи та реабілітації, кафедра психології	2	4	6
5 день	Обговорення та підведення підсумків практики, захист звіту.	Кафедра управління та освітніх технологій	6	-	6
	Всього		20	10	30

3. НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС У ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Освіта – цілеспрямована пізнавальна діяльність людей з отримання знань, умінь та навичок або з їх вдосконалення. Процес і результат засвоєння особистістю певної системи наукових знань, практичних умінь та навичок і пов'язаного з ними того чи іншого рівня розвитку її розумово-пізнавальної і

творчої діяльності, а також морально-естетичної культури, які у своїй сукупності визначають соціальне обличчя та індивідуальну своєрідність цієї особистості.

Освіта призначена, щоб дати новому поколінню початкові знання культури, формуючи поведінку у дорослому житті і допомагаючи у виборі можливої ролі в суспільстві. У широкому сенсі слова, освіта – процес або продукт формування розуму, характеру або фізичних здібностей особистості... У технічному сенсі утворення – це процес, за допомогою якого суспільство через школи, коледжі, університети та інші інститути цілеспрямовано передає свою культурну спадщину – накопичене знання, цінності та навички – від одного покоління іншому «між поколіннями». В останні десятиліття у країнах Заходу набула широкого розповсюдження наукова експертиза у сфері освіти, яка здійснюється у формах «педагогічного аудиту», «психолого-педагогічної експертизи», «комплексної гуманітарної експертизи» тощо.

У повсякденному розумінні освіта крім усього іншого передбачає і, в основному, обмежена навчанням студентів викладачем. Воно може полягати в навчанні читання, письма, математики, історії та інших наук. Викладачі з вузьких сфер, таких як астрофізика, право, географія або зоологія, можуть навчати тільки даному предмету, звичайно в університетах та інших вишах. Існує також викладання фахових навичок, наприклад, водіння. Крім освіти у спеціальних установах існує також самоосвіта, наприклад, через Інтернет, читання, відвідування музеїв або особистий досвід.

Відповідність змісту освіти вимогам розвитку суспільства, науки, культури і особистості. На нинішньому етапі реформування української школи, ЗВО коли освіта повинна стати основою побудови нової демократичної держави, культурного та духовного відродження, становлення ринкових відносин, виникає необхідність зробити освіту особистісно значущою, необхідною для кожної людини. Саме це поєднає особистісні й соціальні потреби і цілі.

1. **Гуманістична спрямованість** змісту освіти, що передбачає оптимального співвідношення гуманітарних і природничих дисциплін, наповнення всіх курсів "олюдненими" знаннями, формування гуманістичного типу

мислення, особистісно зорієнтованого світорозуміння, оптимістичних поглядів на проблеми людського життя, розуміння учнями (студентами) його суті, утвердження людини як найвищої соціальної цінності.

2. **Науковість змісту освіти** передбачає зарахування до змісту освіти лише тих фактів і теоретичних положень, які є сталими в науці; матеріалу, що відповідає сучасному стану науки, її новітнім досягненням; чіткість висновків з питань розвитку природи і суспільства. Це означає, що в кожній темі, що вивчається, повинні бути виділені відповідні світоглядні, моральні, естетичні, екологічні ідеї.
3. **Полікультурність** полягає у поєднанні теоретичних і практичних компонентів гуманітарної, природничо-математичної освіти і трудової підготовки, класичної спадщини та сучасних досягнень наукової думки, забезпеченні органічного зв'язку з національною історією, культурою, традиціями.
4. **Світський характер освіти.** Закон України «Про освіту» підкреслює світський характер освіти у ЗВО. Формується науковий світогляд. Зміст освіти передбачає можливість розкриття перед студентом реальності об'єктивного світу, його суперечливості, пізнаваності. Досягнувши повноліття і ставши дорослим, вихованець сам може зробити власний світоглядний вибір.
5. **Інтегративність**, що означає орієнтацію на інтегральні курси, пошук нових підходів до структурування знань як засобу цілісного розуміння та пізнання світу.
6. **Єдність змістової і процесуальної сторін** навчання при формуванні і структуруванні змісту навчального матеріалу, що передбачає наявність у всіх навчальних предметах пізнавальної і практичної перетворюючої діяльності. Навчання у цьому випадку є не тільки способом одержання знань і формування умінь та навичок, а й засобом озброєння учнів методами здобування нових знань, самостійного набування умінь та навичок.
7. **Відповідність** основних компонентів загальної освіти **структурі базової**

культури особистості. Ці компоненти представлять, як вже зазначалось, у вигляді досвіду пізнавальної, практичної, творчої діяльності і досвіду ставлень особистості.

8. **Послідовність** полягає у плануванні змісту, який розвивається по висхідній лінії, де кожне нове знання спирається на попереднє і впливає з нього.
9. **Відповідність** віковим можливостям і рівню підготовки учнів, студентів яким певна система знань, умінь пропонується для засвоєння. Часто якість навчання знижується, якщо школярам (студентам) доводиться засвоювати перевантажений за обсягом чи дуже ускладнений теоретично матеріал. І навпаки, якщо матеріал занадто легкий, то знання і пізнавальні сили ростуть повільно, непропорційно до їх можливостей.
10. **Доступність** визначається структурою навчальних планів і програм, способом викладу наукових знань у навчальних книгах, а також порядком уведення й оптимальною кількістю наукових понять і термінів, які необхідно засвоїти.
11. **Підтримка світового стандарту** в змісті освіти допомагає школі (ВЗО) інтегрувати в світовий освітянський простір.

Навчання – це організована, двостороння діяльність, спрямована на максимальне засвоєння та усвідомлення навчального матеріалу і подальшого застосування отриманих знань, умінь та навичок на практиці. Цілеспрямований процес передачі і засвоєння знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини.

Вища освіта забезпечує фундаментальну наукову, професійну і практичну підготовку, здобуття громадянами освітніх ступенів з урахуванням їх покликання, інтересів, здібностей, удосконалення наукової та професійної підготовки, перепідготовку та підвищення кваліфікації.

Об'єктом вивчення дидактики (навчання) є навчальний процес.

Предмет вивчення дидактики:

- визначення мети і завдань навчання;
- окреслення змісту освіти з урахуванням вимог суспільства;
- виявлення закономірностей процесу навчання на основі його аналізу, здійснення спеціальної пошуково-експериментальної роботи;
- обґрунтування принципів і правил навчально-виховного процесу на основі дослідження закономірностей навчання;
- вироблення організаційних форм, методів і прийомів навчання;
- забезпечення навчально-матеріальної бази, засобів навчання, які використовує вчитель у процесі навчання.

Категорії дидактики – це навчання, освіта, викладання, учіння, знання, вміння, навички, методи, прийоми, засоби навчання, принципи і правила навчання, функції навчання.

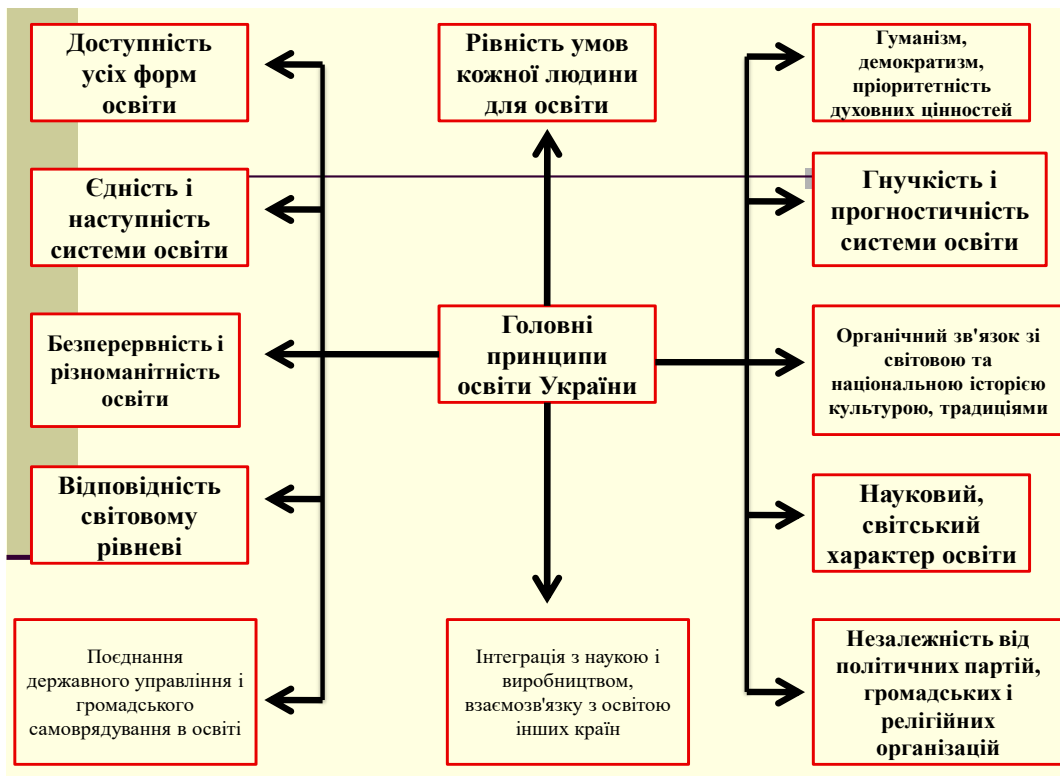
- розробка змісту загальної і професійної освіти різних навчально-виховних закладів з урахуванням особливостей соціально-економічного розвитку України;

- забезпечення наукових передумов організації навчального процесу в навчальних закладах нового типу: гімназіях, ліцеях, колегіумах;
- дослідження особливостей навчання обдарованих дітей;
- обґрунтування наукових засад подальшого розвитку і підвищення пізнавальної самостійності та активності учнів у навчальному процесі;
- поглиблення досліджень, спрямованих на інтенсифікацію навчального процесу;
- обґрунтування шляхів інтеграції навчальних дисциплін;
- дослідження питань оптимізації навчального процесу на основі комп'ютеризації, використання технічних засобів навчання;
- побудова змісту освіти на основі національної культури (мови, історії, літератури та інші);
- пошуки нових ефективних форм організації навчання на засадах демократизму і гуманізму.

Процес навчання – це динамічна взаємодія (співробітництво, партнерство) студента та викладачів, у ході якої здійснюється стимулювання і організація активної навчально-пізнавальної діяльності з метою засвоєння системи наукових знань, умінь, навичок, розвитку і всебічної вихованості особистості.

Процес учіння має три взаємопов'язані стадії (етапи):

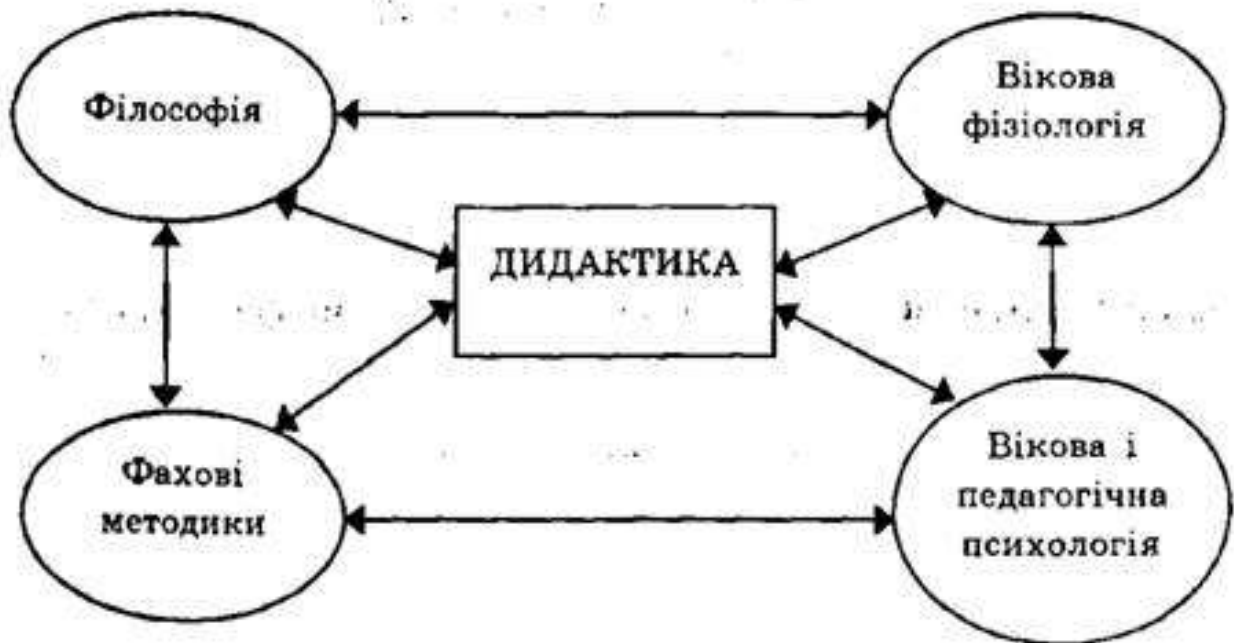
- *на першій стадії* відбувається сприймання, осмислення і запам'ятовування матеріалу, що вивчається, або засвоєння теоретичних знань;
- *на другій стадії* засвоюються навички і вміння практичного застосування знань, що вимагає проведення спеціальних тренувальних вправ;
- *на третій стадії* здійснюється повторення, поглиблення і закріплення знань, удосконалення практичних умінь і навичок.

Форма організації навчання – це обмежена в часі і просторі взаємообумовлена діяльність викладача і студентів. В історії розвитку школи складались різноманітні форми навчання. Вони зумовлені потребами суспільно-економічного розвитку, з одного боку, і рівнем розвитку педагогічної науки, з другого боку кожна з виокремлених історією форм навчання акумулювала в собі позитивні надбання освіти і в той же час мала певні недоліки.

Дидактика тісно пов'язана з такими науками, як філософія, вікова фізіологія, вікова і педагогічна психологія, фахові методики

Характерними особливостями повноцінних знань учнів є: *повнота знань* (кількість передбачених програмою знань про об'єкт вивчення); *глибина знань* (кількість усвідомлених істотних зв'язків певного знання з іншими, що до нього належать); *оперативність знань* (готовність і вміння учня застосувати їх у конкретних ситуаціях); *гнучкість знань* (швидкість знаходження варіативних способів застосування їх за зміни ситуації); *конкретність та узагальненість знань* (розуміння конкретних виявів узагальненого знання, здатність підводити конкретні знання до узагальнень); *системність знань* (сукупність знань, яка за своєю структурою відповідає структурі наукової теорії); усвідомлення знань (розуміння зв'язку між ними через вміння їх застосовувати).

3.1. ОСНОВНІ ВИДИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ:

- лекція;
- лабораторне, практичне, семінарське, індивідуальне заняття;
- консультація.

Лекція – це логічне, послідовне викладення матеріалу, яке характеризується судженням, висновками, підсумком. Лекція – основна форма проведення навчальних занять у вищих закладах освіти і призначена для

засвоєння теоретичного матеріалу. Як правило, лекція є елементом системи занять, який охоплює основний теоретичний матеріал окремої або кількох тем навчальної дисципліни. Тематика курсу лекцій визначається робочою програмою. Можливе читання окремих лекцій з проблем, які стосуються даної навчальної дисципліни, але не охоплені навчальною програмою. Лекції проводяться лекторами, професорами і доцентами, викладачами вищого закладу освіти, а також провідними науковцями або спеціалістами, запрошеними для читання лекцій. Лектор, якому доручено читати курс лекцій, зобов'язаний перед початком відповідного семестру подати на вчену раду, предметну або циклову комісію складений ним конспект лекцій, контрольні завдання для проведення підсумкового контролю, передбаченого навчальним планом і програмою для даної навчальної дисципліни. Лектор зобов'язаний дотримуватися навчальної програми з тем лекційних занять, але не обмежуватися в питаннях трактування навчального матеріалу, формах і засобах доведення його до студентів.

Основні типи лекційних занять:

- вступна лекція;
- проблемна лекція;
- тематична лекція з елементами евристичної бесіди;
- лекція з елементами проблемних ситуацій;
- лекція з використанням ЕОМ і ТЗН;
- лекція з використанням реферативних робіт студентів;
- оглядова лекція.

Семінарське заняття – форма навчального заняття, при якій викладач організовує дискусію навколо попередньо визначених тем, до котрих студенти готують тези виступів на підставі індивідуально виконаних завдань (рефератів). Семінарські заняття проводяться з однією академічною групою. Перелік тем семінарських занять визначається робочою навчальною програмою дисципліни. На кожному семінарському занятті викладач оцінює підготовлені студентами реферати, їх виступи, активність у дискусії, уміння формулювати і відстоювати свою позицію тощо. Підсумкові оцінки за кожне семінарське заняття

виставляються у навчальний журнал. Отримані студентом оцінки за семінарські заняття враховуються при виставленні підсумкової оцінки з даної навчальної дисципліни.

Типи семінарських занять:

- семінар з використанням евристичної бесіди;
- семінар-диспут;
- міждисциплінарний семінар;
- комбіноване семінарське заняття;
- семінар-практикум;
- семінар з виступами студентів.

Практичне заняття – форма навчального процесу, при якій викладач організовує детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння і навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання з урахуванням сформованих завдань.

Практичне заняття проводиться з метою формування у студентів умінь і навичок роботи з технікою, обладнанням, для більш глибокого їх вивчення, виконання окремих прийомів тощо.

За метою і структурою практичні заняття є ланцюжком, який пов'язує теоретичне навчання і навчальну практику з дисципліни. Перелік тем практичної роботи визначається робочою навчальною програмою дисципліни. Проведення практичного заняття ґрунтується на попередньо підготовленому методичному матеріалі для виявлення ступеня оволодіння студентами необхідних теоретичних положень, наборі завдань різної складності для розв'язання їх студентами на занятті. Вказані методичні засоби готуються викладачем, якому доручено проведення практичних занять, за погодженням з лектором даної навчальної дисципліни.

До кожного практичного заняття повинна бути складена інструктивно-методична карта для студентів, що є обов'язковим документом і забезпечує послідовність дій студентів на досягнення мети практичного заняття та конкретизує підготовку їх до заняття.

Оцінки, отримані студентом за практичні заняття, зараховуються при виставленні підсумкової оцінки з даної навчальної дисципліни.

Методи практичного заняття:

- інструктаж;
- вправи;
- дослідження;
- самостійна робота;
- стимулювання.

Лабораторне заняття – форма навчального заняття, при якому студент під керівництвом викладача особисто доводить натуральні або імітаційні експерименти чи досліди з метою практичного підтвердження окремих теоретичних положень даної навчальної дисципліни, набуває практичних навичок роботи з лабораторним обладнанням, обчислювальною технікою, вимірювальною апаратурою, методикою експериментальних досліджень у конкретній галузі. Якщо вказані риси в занятті відсутні, то воно є практичним заняттям або колоквіумом, семінаром тощо. Перелік лабораторних занять визначається робочою навчальною програмою дисципліни. Замінювати лабораторне заняття іншими видами навчальних занять не дозволяється.

Підсумкова оцінка виставляється в журналі обліку виконання лабораторних робіт. Оцінки, отримані студентом за виконання лабораторних робіт враховуються при виставленні семестрової (підсумкової) оцінки з даної навчальної дисципліни.

Типи лабораторних занять та методи їх проведення:

- традиційні лабораторні заняття;
- дослідні лабораторні заняття.

Індивідуальне заняття: проводиться з метою підвищення рівня їх підготовки та розкриття індивідуальних творчих здібностей студентів; індивідуальні навчальні заняття організуються за окремим графіком з урахуванням індивідуального навчального плану студента і можуть охоплювати частину або повний обсяг занять однієї чи декількох навчальних дисциплін, а в

окремих випадках повний обсяг навчальних занять для одержання освітнього кваліфікаційного рівня; види індивідуальних занять, їх обсяг, форми і методи проведення, форми та методи поточного контролю, підсумкового контролю (крім державної атестації) визначаються індивідуальним планом студента; індивідуальний навчальний план студента складається на підставі робочого навчального плану і включає всі нормативні навчальні дисципліни та частину вибіркового навчальних дисциплін, вибраних студентом;

індивідуальний навчальний план складається на кожний навчальний рік і затверджується в порядку, встановленому вищим навчальним закладом;

вибіркові навчальні дисципліни, введені вищим закладом освіти за освітньо-професійною програмою і включені до індивідуального плану студента, є обов'язковими для вивчення; за виконання індивідуального навчального плану відповідає студент; за відповідність фахової підготовки студента відповідає керівник навчального структурного підрозділу.

Призначення індивідуального заняття:

- проводиться з окремими студентами;
- підвищення рівня підготовки студентів;
- розкриття індивідуальних творчих здібностей.

Консультація – форма навчального заняття, при якій студент отримує відповіді від викладача на конкретні запитання або пояснення певних теоретичних положень чи аспектів їх практичного застосування;

консультація може бути індивідуальною або груповою, залежно від того чи викладач консультиє студентів з питань, пов'язаних із виконанням індивідуальних завдань чи з теоретичних питань навчальної дисципліни; обсяг часу, відведений викладачу для проведення консультацій з конкретної дисципліни, визначається навчальним планом.

Види консультацій:

- групові – (екзаменаційні) передбачають роботу для групи студентів;
- індивідуальні – передбачають роботу з окремими студентами.

3.2. ХАРАКТЕРИСТИКА НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ ПРАКТИКИ

Навчальна практика проходить в умовах вищого навчального закладу. Студенти відвідують навчальні заняття, ознайомлюються зі структурою діяльності закладу і його матеріальною базою. Загальна тривалість навчальної практики 5 днів (30 годин).

Заняття 1. Організація практики.

1. Ознайомлення із завданнями практики:
2. Структура НУБіП України, основні завдання його структурних підрозділів; робота деканату, кафедр гуманітарно-педагогічного факультету.
3. Аналіз комплексів методичного забезпечення навчальних занять.

Заняття 2. Структура, основні завдання аграрного коледжу.

1. Структура та навчально-матеріальна база аграрного коледжу.
2. Основні завдання відокремленого підрозділу.
3. Методичне забезпечення навчального процесу в аграрному коледжі.
4. Відвідування навчального заняття та його аналіз.

Заняття 3. Навчальна та виховна робота в НУБіП України.

1. Відвідування навчальних занять та їх аналіз.
2. Організація, зміст та форми, план виховної роботи наставника студентської групи.

Заняття 4. Організація, проведення та аналіз навчальних занять у ЗВО.

1. Відвідування навчальних занять та їх аналіз.
2. Оформлення звіту практики.

Заняття 5. Обговорення, підведення підсумків практики, захист звіту.

3.3. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Під час навчальної практики студенти мають відвідати навчальні заняття кращих викладачів вищого закладу освіти і здійснити їх письмовий аналіз за схемою:

ОРІЄНТОВНА СХЕМА ПИСЬМОВОГО АНАЛІЗУ ВІДВІДАНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

1. Основні вихідні дані заняття.

- 1.1. Назва дисципліни.
- 1.2. Тема заняття.
- 1.3. Тип і вид заняття.
- 1.4. Прізвище викладача.
- 1.5. Мета і завдання заняття.
- 1.6. Присутність студентів на занятті.
- 1.7. Наявність необхідної навчально-методичної документації (допоміжний методичний матеріал, наочність, якщо цього потребує заняття).
- 1.8. Оцінювання якості навчально-методичної документації.

2. Організаційна частина.

- 2.1. Перевірка викладачем готовності студентської групи до заняття та попередній контроль знань, умінь і навичок студентів.
- 2.2. Повідомлення теми, цілей і завдань заняття.
- 2.3. Ставлення загальної проблеми та її обговорення учасниками заняття; інформування студентів про систему знань, умінь і навичок, якими вони повинні оволодіти у процесі заняття; стимулювання активності студентів перспективами майбутньої професійної діяльності.

3. Хід і структура заняття

- 3.1. Реалізація методів навчання.
- 3.2. Реалізація принципів навчання.
- 3.3. Реалізація внутрішньопредметних і міжпредметних зв'язків.
- 3.4. Структура та логіка змісту навчального матеріалу.
- 3.5. Використання наочності, технічних засобів навчання (ТЗН) (якщо у цьому є потреба).
- 3.6. Використання елементів проблемності.
- 3.7. Використання ІТН (інтерактивних технологій навчання).

4. Заключна частина

- 4.1. Одержання студентами завдань для самостійної роботи.
- 4.2. Оцінювання навчальних досягнень студентів (на семінарсько-практичному занятті).

Підведення підсумків заняття.

4. ОРІЄНТОВНА

СХЕМА АНАЛІЗУ ВИХОВНОГО ЗАХОДУ

1. Тема і форма проведення заходу.
2. Виховна мета.
3. Актуальність заходу, відповідність його змісту поставленій меті, запитам і інтересам студентів.
4. Попередня підготовка педагогом заходу, його наочність та обладнання. Наявність та якість плану (сценарію) проведення заходу.
5. Організаційна складова: місце проведення, оформлення приміщення, зовнішній вигляд учасників, своєчасність початку заходу.
6. Хід заходу:
 - дохідливість і переконливість теми і змісту заходу;
 - доцільність та ефективність форми і методів виховання під час проведення заходу;
 - емоційність;
 - активність учасників та культура поведінки (увага, інтерес, дисципліна);
 - використання педагогом матеріалів з життя групи, курсу, факультету, університету;
 - ефективність використання обладнання: наочних посібників, ТЗН та ін.;
 - участь представників громадськості та батьків у підготовці та проведенні заходу, виховне значення їх участі;
 - реалізація вимог правил протипожежної безпеки під час виховного заходу;

- підведення підсумків виховного заходу.
7. Значення даного заходу для вдосконалення навчального процесу, підвищення творчої активності студентів і розвитку їх інтересу до знань.
 8. Роль органів студентського самоврядування у підготовці та проведенні даного заходу.
 9. Оцінка органами студентського самоврядування даного заходу, його впливу на діяльність колективу, окремих студентів.
 10. Загальні висновки про виховний захід.
 11. Рекомендації для майбутньої роботи над даною тематикою.

4.1. СУТНІСТЬ ПРОЦЕСУ ВИХОВАННЯ

Особливості процесу виховання. Виховання є спеціально організованим процесом, що передбачає формування певних якостей особистості, процесом управління її розвитком, який відбувається через взаємодію вихователя і вихованця.

Сьогодні виховання передбачає розвиток особистості, формування у неї сукупності поглядів, ідеалів, переконань, традицій, звичаїв та інших форм соціальної практики, спрямованих на організацію життєдіяльності людини, у процесі якої вона засвоює духовну і матеріальну культуру нації, виробляє національну свідомість.

Виховання є досить складним процесом і потребує оптимального впливу «позитивних» факторів на розвиток та формування особистості, а також унеможливлення втручання «негативних» факторів.

На процес виховання впливають:

- об'єктивні фактори (особливості суспільного устрою, політичного режиму, соціально-економічного розвитку, національна самобутність, природне середовище);
- суб'єктивні фактори (соціально-педагогічна діяльність сім'ї, громадських організацій, навчально-виховних закладів, засобів масової інформації, закладів культури і мистецтва).

Процес виховання передбачає:

- цілеспрямоване визначення мети та завдань виховання на всіх етапах роботи з орієнтирами на напрями, закономірності, принципи та правила виховання;
- оптимальну реалізацію змісту освіти, методів, форм та засобів виховання;
- аналіз результатів виховної роботи, її коригування та прогнозування.

Виховання, як і навчання, відбувається в діяльності. Оскільки виховання – це процес розвитку і формування особистості з урахуванням вимог суспільства, а, розвиток відбувається у психологічному, фізіологічному та соціальному напрямках, то сьогодні виховання як процес має також здійснюватися у певних напрямках.

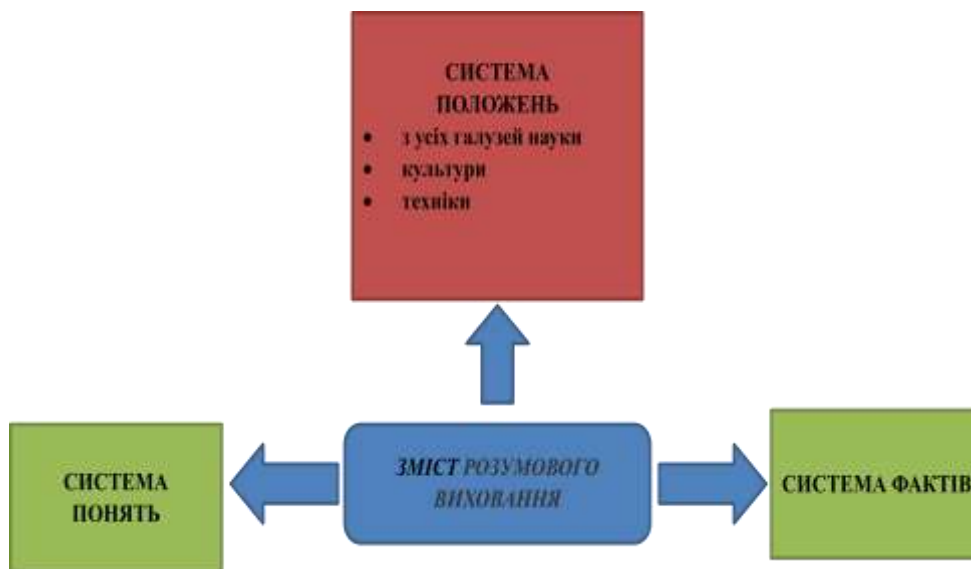
Основні напрями виховання

1. Національно-патріотичне виховання
2. Громадянське виховання
 1. Розумове виховання
 2. Моральне виховання
 3. Екологічне виховання
 4. Статеве виховання
 5. Правове виховання
 6. Трудове виховання
 7. Естетичне виховання
 8. Фізичне виховання
 9. Економічне виховання.
 10. Релігійне виховання.
 11. Превентивне виховання.
 12. Виховання здорового способу життя.

Громадянське виховання - формування громадянськості як інтегрованої якості особистості, що дає людині можливість відчувати себе морально, соціально, політично і юридично дієздатною та захищеною.

Громадянське виховання потребує додержання принципів:

- гуманізації та демократизації;
- самоактивності й саморегуляції;
- системності;
- комплексності й міждисциплінарної інтегрованості;
- наступності та безперервності;
- культуровідповідності;
- інтеркультурності.

Розумове виховання – діяльність вихователя, спрямована на розвиток інтелектуальних сил і мислення вихованців з метою прищеплення культури розумової праці.

У процесі навчання та виховання реалізується головна мета розумового формування особистості вихованця – розумовий розвиток.

Розумовий розвиток – процес розвитку інтелектуальних сил, пізнавальних здібностей мислення вихованців.

Складові розумового виховання:

Завдання розумового виховання:

- формування творчої мислячої діяльності;
- розвиток інтелектуальних умінь;
- вироблення загальних способів пізнавальної діяльності;
- розвиток творчого мислення, перетворення знань на переконання;
- виховання цікавості до знань, активного відношення до життя;
- виховання цікавості, спостережливості;
- формування наукового світогляду особистості;
- формування у вихованців правильного уявлення про навчання як про складний процес, пов'язаний з постійним напруженням волі, необхідності долати труднощі.

Основні чинники ефективності розумового виховання:

- уміння педагога виділити в навчальному предметі світоглядні твердження, ідеї, закони, закономірності, концепції і реалізувати їх під час навчання;
- дотримання педагогом принципу внутріпредметних і міжпредметних зв'язків як фактора єдності і взаємозв'язку явищ, процесів реального світу;
- оволодіння учнями, студентами аналізом, синтезом, порівнянням, узагальненням, виробленням навичок аргументувати свої думки, захищати свої світоглядні позиції;

- залучення учнів, студентів до активної громадської діяльності з метою зміцнення єдності світогляду і поведінки;
- своєчасне коригування відхилень у поведінці окремих учнів, студентів;
- відповідність світоглядної позиції педагогів і батьків потребам суспільства.

Моральне виховання – виховна діяльність закладу освіти, сім'ї з формування у вихованців моральної свідомості, розвитку морального почуття, навичок, умінь, відповідної поведінки.

Моральне виховання розпочинається в сім'ї, продовжуючись у процесі соціалізації особистості. Його основу складають загальнолюдські та національні цінності, моральні норми, які є регуляторами взаємовідносин у суспільстві.

Моральне виховання характеризують поняття: мораль, моральний ідеал, моральний кодекс, моральні норми, моральні переконання, почуття та якості.

Моральна культура особистості – це засвоєння особистістю моральних норм, принципів, категорій, ідеалів суспільства на рівні власних переконань, дотримання їх як звичних форм особистої поведінки.

Компоненти моральної культури:

- когнітивний – знання в галузі моральності та уявлення про стосунки людини;
- потребово-емоційний – потреби, мотиви поведінки, емоції та почуття;
- регулятивний – здійснення задумів, прояви почуттів, ступінь їх перетворення в норму поведінки;
- діяльнісно-практичний – уміння реалізувати моральні знання на практиці.

Моральна свідомість виступає у єдності із моральними почуттями.

Почуття – це форма переживання людиною свого ставлення до предметів і явищ дійсності, що відзначається відносною сталістю. На основі моральної свідомості і почуттів формується моральна поведінка, яка складається із вчинків – певних дій людини, які розглядаються в єдності з внутрішніми потребами і мотивами особистості.

На основі моральних вчинків формуються моральні звички – усталені, міцно закріплені внаслідок багаторазового повторення практичні способи поведінки людини.

Екологічне виховання – систематична педагогічна діяльність, спрямована на розвиток у людини культури, взаємодії з природою.

Завдання екологічного виховання полягає в нагромадженні, систематизації, використанні екологічних знань, вихованні любові до природи, бажання берегти і примножувати її, у формуванні вмінь і навичок діяльності у природі.

Система екологічного виховання передбачає врахування основних її аспектів:

- національного та регіонального підходів до вибору навчального матеріалу екологічного спрямування;
- гуманістичну спрямованість і зростаючу роль екологічних чинників у вирішенні глобальних проблем людства;
- збереження фізичного і духовного здоров'я людини;
- об'єктивності у розкритті основних екологічних законів та понять, що дають підстави вважати екологію наукою, яка розвивається, намагаючись вирішувати проблеми довкілля;
- зв'язку між набутими екологічними знаннями і життям, розкриття їх цінності не лише у виробництві, а й у повсякденному житті людини.

Статеве виховання – процес засвоєння підростаючим поколінням знань про взаємини статей, формування культури поведінки і потреб керуватися у стосунках з особами протилежної статі нормами моралі. Воно полягає у формуванні духовності, високих моральних якостей в юнаків і дівчат, норм поведінки, відповідальності за свої вчинки, культури дружби, кохання, інтимних почуттів.

Правове виховання – виховна діяльність сім'ї, школи, правоохоронних органів, спрямована на формування правової свідомості та правомірної поведінки дітей. Правове виховання покликане забезпечити формування у молоді високої

правової культури, яка передбачає глибокі правові знання і прагнення поглиблювати їх, свідоме ставлення до прав та обов'язків, повагу до законів і правил людського співжиття, готовність дотримуватися і сумлінно виконувати їх.

Правове виховання має свої завдання:

- надання учням знань про закони Держави, підвищення їх юридичної обізнаності, інформування з актуальних питань права;
- виховання поваги до держави і права;
- вироблення умінь і навичок правової поведінки;
- виховання нетерпимого ставлення до правопорушень і злочинності, спонукання до посильної участі в боротьбі з негативними явищами в житті;
- подолання у правовій свідомості хибних уявлень, негативних навичок і звичок поведінки

Трудове виховання – виховання свідомого ставлення до праці через формування звички та навиків активної трудової діяльності.

Завдання трудового виховання зумовлені потребами існування, самоутвердження і взаємодії людини в суспільстві та природному середовищі.

Трудове виховання ґрунтується на принципах:

- єдності трудового виховання і загального розвитку особистості (морального, інтелектуального, естетичного, фізичного);
- виявлення і розвитку індивідуальності у праці;
- високої моральності праці, її суспільно корисної спрямованості;
- залучення дитини до різноманітних видів продуктивної праці;
- постійності, безперервності, посильності праці;
- наявності елементів продуктивної діяльності дорослих у дитячій праці;
- творчого характеру праці;
- єдності праці та багатогранності життя.

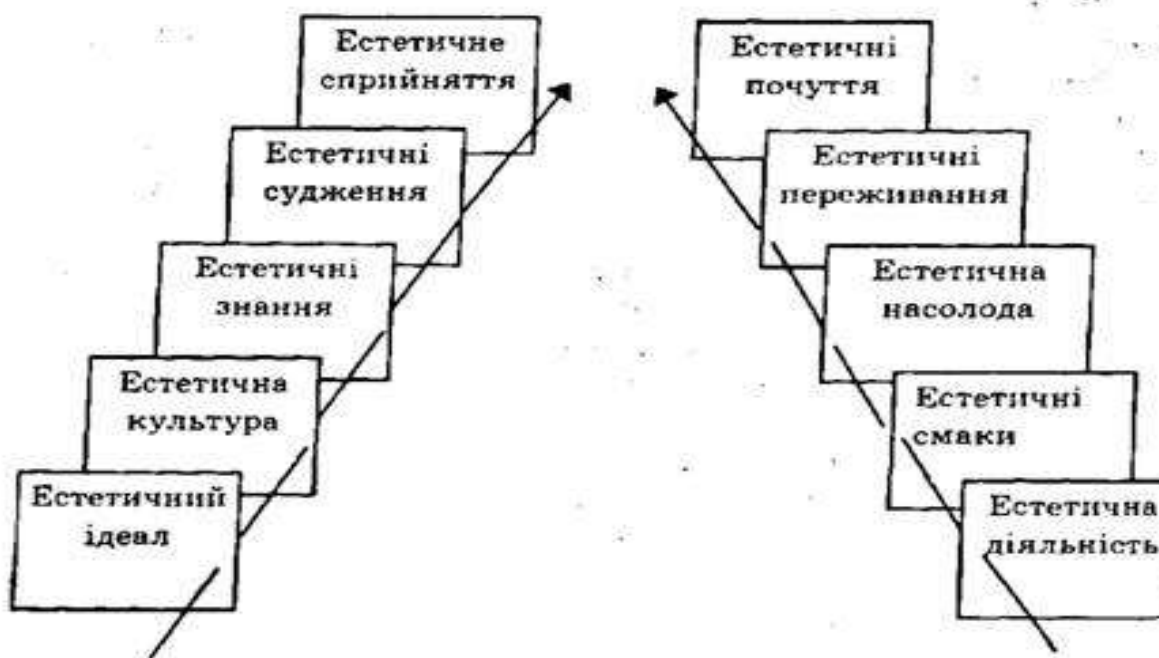
Естетичне виховання – педагогічна діяльність, спрямована на формування здатності сприймати і перетворювати дійсність за запонами краси.

«Краса, – могутній засіб виховання чутливості душі», – писав видатний український педагог Василь Сухомлинський (1918–1970). – Це вершина, з якої ти

можеш побачити те, чого без розуміння і почуття прекрасного, без захоплення і натхнення ніколи не побачиш.

Естетичне виховання є багатограним процесом, основу якого складають такі напрями:

- життя і формування особистості в сім'ї;
- виховна діяльність дошкільних закладів;
- навчально-виховна діяльність у загальноосвітніх закладах;
- навчально-виховна робота у позашкільних дитячих виховних закладах;
- діяльність професійних навчально-виховних закладів;
- вплив засобів масової інформації.

Естетичне сприйняття – початковий момент у процесі естетичного ставлення до дійсності, який проявляється у спостережливості, вмінні помітити найбільш суттєве, що відображує зовнішню та внутрішню красу предмета, явища, процесу. Поети, письменники, художники завдяки загостреному естетичному сприйняттю викрешують вогонь краси здавалося б із буденних подій.

У процесі естетичного виховання важливо розвивати естетичні судження, які передають ставлення особистості до певного об'єкта, явища. Варто не нав'язувати вихованцям своїх міркувань, а допомагати їм виявляти самостійність в оцінці тих чи тих предметів і явищ з погляду їх естетичної цінності.

Естетичні знання сприяють сприйняттю й оцінці прекрасного в навколишній дійсності, становленню естетичних ідеалів і смаків, а також оволодіння тими вміннями й навичками, що дозволяють здійснювати естетичну, художньо-творчу діяльність.

Естетичні почуття виражаються у схвалюванні людини, відчутті нею насолоди від сприйняття творів мистецтва, краси природи, у прагненні до активної творчості діяльності у сфері мистецтва.

Естетична насолода проявляється у відчутті задоволення внаслідок сприймання об'єктів красивого, що спонукає до любування ним; задоволення від участі у творенні прекрасного.

Естетичні переживання – це почуття людини, які пов'язані з конкретними предметами, явищами, що їх сприймає особистість. Коли твори мистецтва, картини природи чи людини викликають естетичні почуття, то це пробуджує в особистості хвилювання, переживання. Сукупність людських почуттів – це, по суті, сукупність ставлення людини до навколишнього світу і передусім до інших людей у живій і безпосередній формі особистого переживання.

Естетичний ідеал відображує уявлення людини про красу, підкреслює критерії, за якими варто оцінювати ті чи ті предмети та явища. З одного боку, естетичний ідеал є своєрідним еталоном, а з другого – він все-таки не

позбавлений впливу індивідуальних суджень. Тому поняття естетичного ідеалу є певною мірою чинником індивідуальним.

На основі естетичних знань, сприйняття, почуття, ідеалів, суджень формуються естетичні смаки.

Естетичні смаки – це стійке, емоційно-оціночне ставлення людини до прекрасного, що має вибірковий, суб'єктивний характер. Тому не може бути якихось стандартних смаків. Це чуттєва категорія, що пов'язана передусім з індивідуальним баченням й індивідуальним сприйняттям.

Кінцева мета естетичного виховання – формування готовності людини до **естетичної діяльності** як важливого компонента естетичної культури.

Існують різні види такої діяльності:

- організація естетичного середовища, в якому живе, працює, вчиться, відпочиває людина;
- конкретна творча діяльність в галузі мистецтва, літератури та ін.;
- пропаганда мистецтва, естетичних ідеалів;
- естетична виразність у навчальній, виробничій, побутовій діяльності;
- виявлення естетичної культури у взаєминах із людьми.

Фізичне виховання – система заходів, спрямованих на зміцнення здоров'я людини, загартування її організму, розвиток фізичних можливостей, рухових навичок і вмінь.

Його завданням є створення оптимальних умов для забезпечення оптимального фізичного розвитку особистості, збереження її здоров'я, отримання знань про особливості організму, фізіологічні процеси в ньому, набуття санітарно-гігієнічних умінь та навичок догляду за власним тілом, підтримання і розвиток його потенціальних можливостей.

До основних засобів фізичного виховання належать:

- теоретичні відомості (гігієна загальна і фізичних вправ, відомості, необхідні для самостійних занять фізичними вправами);
- заняття гімнастикою (вправи, що сприяють загальному фізичному розвитку особистості: загальнорозвиваючі, вправи на формування правильної

постави, акробатичні, танцювальні вправи, вправи на розвиток рівноваги, опорні стрибки);

- заняття з легкої атлетики (різні види бігу, стрибки в довжину й висоту, метання на дальність);
 - рухливі ігри (розвиток в особистості кмітливості, спритності, швидкості дій, виховання дисциплінованості);
 - спортивні ігри (баскетбол, волейбол, ручний м'яч, футбол);
- лижна, кросова, ковзанярська підготовка, плавання.

Принципи виховання:

Принципи виховання – це вихідні положення (основні вимоги), що впливають із закономірностей виховання та визначають загальне спрямування виховного процесу. Успішне вирішення завдань виховання відбувається через цілеспрямоване використання змісту, методів, засобів і форм виховання, які чітко спрямовані на реалізацію принципів виховання. Це вимагає від педагога вмінь реалізовувати їх у взаємозв'язку.

У «Національній доктрині розвитку освіти України в XXI столітті» основними названі такі принципи виховання:

- гуманізму;
- демократизму;
- єдності сім'ї та навчального закладу у вимогах до вихованця;
- наступності;
- спадкоємності поколінь.

Методи виховання:

«Метод» в перекладі з грецької мови означає *шлях, спосіб*.

Метод виховання – це спосіб організації виховного процесу, що характеризує взаємовідносини вихователів і вихованців спрямований на досягнення виховних цілей. **Класифікація методів** – це чітка система виховних впливів на вихованця, за допомогою якого можна здійснювати формування особистості. У дидактиці є більше 10 класифікацій методів навчання. У процесі розвитку педагогічної науки з'являлись різні класифікації методів виховання.

Найбільш ефективною для реалізації мети виховання на сучасному етапі виявилась класифікація, розроблена В. А. Сластьоніним.

Автор виділив чотири групи методів виховання:

- *методи формування свідомості особистості* (бесіда, лекція, дискусія, переконання, навіювання, приклад);
- *методи формування досвіду поведінки* (привчання, тренування, педагогічна вимога, громадська думка, виховуючі ситуації);
- *методи стимулювання діяльності і поведінки* (гра, змагання, заохочення, покарання);
- *методи самовиховання* (самопізнання, самоусвідомлення, саморегуляція)

Організаційні форми виховання та види виховних заходів:

Організаційні форми виховання – це способи організації виховного процесу, що характеризуються певним порядком, режимом та часом проведення.

За класифікацією, в основу якої покладено кількість студентів, що беруть участь у виховному заході, форми виховної роботи поділяють на:

- *масові* (більше ніж студентська група; тематичний вечір, вечір запитань і відповідей, конференція, тижні з різних предметів, зустріч з видатними людьми, конкурс, олімпіада, фестиваль, КВН, брейн-ринг);
- *групові* (студентська група: виховна година, інформаційна виховна година, перегляд і обговорення кінофільму, похід, гурток, екскурсія змагання, збори, тренінг, об'єднання з інтересами);
- *індивідуальні*.

До засобів виховання відносять: книги, ЗМІ, мистецтво, слово.

Головною метою всієї виховної роботи має бути поступове спрямування вихованця на самовиховання.

У зв'язку з цим **методи самовиховання** мають посісти належне місце як у педагогічній теорії, так і в практиці.

Відомо, що В. О. Сухомлинський справжнім вихованням вважав лише те, яке спонукає вихованця до самовиховання: *«Моральна культура людини*

характеризується тим, що переконання стають в її житті самостійною духовною силою, яка спонукає до нових моральних вчинків».

Обираючи конкретні методи виховання, педагог повинен враховувати цілі, зміст і особливості виховання українських громадян, методично оптимально поєднувати конкретні обставини й умови перебігу навчально-виховного процесу в конкретних виховних системах.

Суспільне виховання. Під суспільним (соціальним) вихованням розуміють виховання, яке спрямоване на забезпечення гармонії суспільних і особистих інтересів, балансу між відповідальністю суспільства перед особистістю і особистості перед суспільством шляхом безпосередніх людських відносин, а також за допомогою спеціально створених для цієї мети суспільних інститутів (благодійних фондів, організацій, товариств, асоціацій тощо).

Проблеми суспільного виховання вивчає соціальна педагогіка (лат. *socium* - суспільство). У кінці ХХ ст. соціальна педагогіка виділилась як самостійна галузь педагогічних знань.

Вона вивчає освітньо-виховний потенціал суспільства, способи педагогізації соціального середовища для більш успішної соціалізації і розвитку особистості протягом всього життя.

Зокрема, досліджує вплив сім'ї, неформальних об'єднань, засобів масової інформації, церкви. У полі зору соціальної педагогіки знаходяться проблеми «груп ризику», до яких входять люди, які волею долі опинилися у складних і критичних умовах, – безробітні, бомжі, наркомани, п'яниці, проститутки, злочинці, хворі, ті, що вийшли із місць позбавлення волі і потрапили у злочинні групи і заборонені релігійні секти.

4.2. ЗАГАЛЬНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ТА ВИМОГИ ДО СКЛАДАННЯ ПЛАНІВ ВИХОВНОЇ РОБОТИ

План складається на навчальний рік за календарним принципом і ділиться на три блоки:

- організаційно-виховні години;

- конкретні позааудиторні заходи;
- індивідуальна робота з підопічними студентами.

Організаційно-виховні години в розрізі курсів плануються в такій кількості:

I курс – 16, II курс – 12, III курс – 10, IV курс – 8, магістри – 4.

На кожну організаційно-виховну годину планується тема.

Рекомендовані теми для студентів I курсу:

- вхідне діагностування першокурсників і знайомство з ними;
- історія НУБПУ та його сучасна структура; досягнення університету та перспективи його розвитку;
- ознайомлення з правилами внутрішнього розпорядку в гуртожитках НУБПУ; поради і рекомендації відносно влаштування побуту та умов проживання в гуртожитку;
- правила поведінки в університетській бібліотеці; рекомендації стосовно користування навчально-методичною літературою та інформаційною системою НУБПУ;
- особливості та основні вимоги до навчального процесу в НУБПУ і на факультеті;
- культурне середовище столиці України – м. Києва.

Рекомендовані теми організаційно-виховних годин для студентів всіх курсів:

- негативні явища сьогодення (наркоманія, пияцтво, правопорушення та ін.) та шляхи запобігання їх розповсюдженню в молодіжному середовищі;
- про можливості самореалізації студентів НУБПУ поза навчальним процесом;
- етика міжособистісних стосунків в університетському середовищі;
- поведінка студентів в екстремальних ситуаціях;
- обговорення актуальних проблем, питань сьогодення.

Відповідальний за проведення організаційно-виховних годин наставник групи.

Конкретні позааудиторні заходи плануються за ініціативою і побажаннями студентів та наставника групи.

Передбачається залучення студентів групи до заходів, які проводяться на факультеті та в університеті.

Обов'язковим є відвідування меморіалу, музею та виставки наукових досягнень університету.

Ознайомлення студентів з культурним середовищем м. Києва слід планувати так, щоб вони за період навчання змогли відвідати всі основні музеї, театри, історичні та культурні пам'ятки столиці.

Відповідальними за організаційне забезпечення і проведення поза аудиторних заходів слід призначати студентів. Бажано, щоб до цього було залучено по черзі якомога більше студентів групи. Це дасть їм змогу мати навички конкретної організаторської роботи й виховуватиме в них розуміння і повагу до справ, які організують інші.

На одну організаційно-виховну годину планується дві години робочого часу наставника, на конкретні заходи – за нормативами, викладеними в „Положенні про планування, штатно-фінансове забезпечення, здійснення культурно-виховної роботи та контроль за її виконанням у НАУ”.

В цілому на організаційно-виховні години та конкретні позааудиторні заходи повинно плануватись не менше 124 годин на I курсі, 90 годин – на II, 70 годин – на III, 50 годин – на IV та 40 годин робочого часу для магістрів.

Індивідуальна робота в плані не деталізується і на неї передбачається загальний обсяг робочого часу на: I курсі – до 75 год. на II курсі – 50 годин, на III курсі – 40, на IV курсі і для магістрів по 30 годин.

Таким чином загальний обсяг робочого часу в планах має складати на I курсі – 200 годин, на II – 125, на III – 100, на IV і для магістрів по 80 годин.

4.3. ОРІЄНТОВНИЙ ПЛАН ВИХОВНОЇ РОБОТИ НАСТАВНИКА У СТУДЕНТСЬКІЙ ГРУПІ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан гуманітарно-педагогічного факультету

проф. В. Д. Шинкарук

« _____ » _____ 20 _____ р.

План

наставника про виховну роботу у групі ...
гуманітарно-педагогічного факультету
за 2019–2020 н. р.
КОВАЛЬЧУК ТАМАРИ ІВАНІВНИ

Дата проведення заходу	Місце проведення заходу	Зміст заходу	Учасники	Відповідальні за організацію та відмітку про виконання
1. Культурно-масова робота				
1 вересня	Факультет, стадіон	День Знань	Студенти групи	Наставник
4 вересня	Факультет	Організаційно-виховна година. Тема: Гра «Банк ідей»	Студенти групи	Наставник, староста, актив групи
5 вересня	Ауд.	Організаційна година «Про розподіл обов'язків у групі»	Студенти групи	Наставник, староста
Вересень	Ауд.	Бесіда: «Іван Сірко – феномен козацького характерництва»	Студенти групи	Наставник
Вересень	Ауд.	Організаційно-виховна година. Тема: Анкетування студентів «Професію набути – успіху досягнути» . Надання інформації про художні колективи, ансамблі, гуртки, спортивні секції, абонементні групи, клуби за інтересами, які діють в університеті, заохочення студентів до участі у них.	Студенти групи	Наставник
Жовтень	Ауд.	Бесіда на тему: «Хліб – усьому голова» (до голодомору в Україні 1932-1933 рр.)	Студенти групи	Наставник, староста, актив групи
Жовтень	Ботанічний сад	Екскурсія зі студентами у Ботанічний сад	Студенти групи	Наставник, екскурсовод
Жовтень	Гуртожиток	День працівників освіти. Вечір педагогічних талантів.	Студенти групи	Наставник, староста, члени активу групи
Жовтень	Ауд.	Студентський круглий стіл «Козаки-характерники: феномен перемог» до Дня захисника України (14 жовтня)	Студенти групи	Наставник, староста
Упродовж н. р.	Факультет, університет	Участь у загальнофакультетських та університетських виховних заходах, урочистостях, конференціях тощо	Студенти групи	Наставник, староста, актив групи
Листопад	Ауд.	Анкетування студентів «Факультет очима студентів: навчання, виховання, дозвілля» для виявлення їх думок, ініціатив, проблем, побажань,	Студенти групи РО-180026 (ск)	Наставник Т. І. Ковальчук

		запитів про удосконалення освітнього і виховного процесів на факультеті		
Листопад	Ауд. корпус №3	Вшанування Героїв Небесної сотні. Перегляд презентації «Герої: пам'яті небесної сотні» та відеофільмів. Обговорення.	студенти групи РО-180026 (ск)	Наставник Т. І. Ковальчук
Січень (дистанційно)	Через електронну пошту групи	Надіслати: Таїна Новорічно-Різдвяних свят	Для студентів групи	Наставник Т. І. Ковальчук <i>Надіслати</i>
Січень (дистанційно)	Через електронну пошту групи	Надіслати: День соборності України	Для студентів групи	Наставник Т. І. Ковальчук <i>Надіслати</i>
Січень (дистанційно)	Через електронну пошту групи	Надіслати: Герої крут	Для студентів групи	Наставник Т. І. Ковальчук <i>Надіслати</i>
Лютий	Ауд.	Бесіда: «Доброта і милосердя дідуся з Болгарії – надія для мільйонів планети» (дідусь Добрі)	Студенти групи РО-180026 (ск)	Наставник Т. Ковальчук
Лютий	Ауд.	Дискусія: «Нік Вуйчич – людина-загадка» (формування сили волі студентів, бажання перемагати)	Студенти групи РО-180026 (ск)	Наставник Т. Ковальчук
Лютий	Ауд.	Бесіда: «Проблема заборгованості. (Навчання для успішних людей)»	Студенти групи РО-180026 (ск)	Наставник Т. Ковальчук
Лютий	Ауд.	Бесіда на морально-етичну тематику: «Гра долі»	Студенти групи РО-180026 (ск)	Наставник Т. Ковальчук
Лютий		Участь у мітингу-реквіємі «День Героїв Небесної Сотні»	Студенти групи РО-180026 (ск)	Наставник Т. Ковальчук
Лютий	Музей НУБіП України	Екскурсія в музей НУБіП України.	Студенти групи РО-180026 (ск)	Наставник Т. Ковальчук
Березень	Ауд.	Бесіда на естетично-патріотичну тематику: «Життя в обіймах квітів: Катерина Білокур».	Студенти групи РО-180026 (ск)	Наставник Т. Ковальчук
Березень	Ауд.	Участь у Міжнародній науково-практичній конференції «Феномен Тараса Шевченка: лінгвістичний, історичний і соціофілософський аспекти» (до 205-річчя від дня народження) 12-13 березня 2019 р.	Студенти групи РО-180026 (ск)	Наставник Т. Ковальчук
Березень	Ауд.	Бесіда: «Шевченко – художник і поет» Перегляд презентації й обговорення	Студенти групи РО-180026 (ск)	Наставник Т. Ковальчук
Березень	Ауд.	Бесіда на тему: « Самовдосконалення студента: етапи самотворення»	Студенти групи РО-180026 (ск)	Наставник Т. Ковальчук
Березень	Ауд.	Бесіда: «Свідомий вибір – право й обов'язок громадянина України». (За правом голосу - майбутнє країни).	Студенти групи РО-180026 (ск)	Наставник Т. Ковальчук

Квітень	Ауд.	Дискусія: «Темні українських традицій»	Студенти групи РО-180026 (СК)	Наставник Т. Ковальчук
Квітень	Ауд.	«Писанкарство – прадавня українська традиція: відродження» Перегляд відеоматеріалів	Студенти групи РО-180026 (СК)	Наставник Т. Ковальчук
Квітень	Територія перед 3 корпусом	Зелена толока.	Студенти групи РО-180026 (СК)	Наставник Т. Ковальчук
Квітень	Ауд.	Полеміка: «Стив Джобс: траєкторія успіху». («Успіх приходить до найбільш працьовитих»)	Студенти групи РО-180026 (СК)	Наставник Т. Ковальчук
Квітень	Ауд.	«Великодні роздуми». (Найтепліші спогади з дитинства).	Студенти групи РО-180026 (СК)	Наставник Т. Ковальчук
Травень	Гуртожиток	Вшанування матерів: Конкурс на краще читання поезії про матір до Дня Матері.	Студенти групи РО-180026 (СК)	Наставник
Травень	Територія, стадіон	Участь студентів у святкуванні Дня університету	Студенти групи РО-180026 (СК)	Наставник
Упродовж н. р.	НУБіП України	Участь студентів групи у роботі творчих колективів університету (Вокальних, танцювальних).	Студенти-учасники творчих колективів: Остяк Мар'яна, Литюк Адріана, Лошній Галина, Плуток Олександр	Керівники творчих колективів, наставник
Упродовж н. р.	Факультет	Підготовка номерів до участі у конкурсі «Голосівська весна».	Учасники художньої самодіяльності	Наставник
Згідно з плануванням факультету	Факультет, навчальний корпус № 3, територія навколо корпусу	Участь у Зелених толоках факультету й університету	Студентська група	Наставник, актив групи
2. Спортивно-масова робота				
Упродовж н. р.	Територія університету, стадіон	Організація студентів для участі у спартакіаді НУБіП та для участі у спартакіаді серед студентів, які мешкають у гуртожитках	Студенти групи РО-180026 (СК)	Наставник, вихователь гуртожитку
Упродовж н. р.	Територія університету	Участь студентів у спортивних секціях та спортивно-масовій роботі	Студенти групи РО-180026 (СК), Писанка Марина	Керівники спортивних секцій, наставник, староста
Згідно з планом університе-ту	Згідно з планом університету	Участь студентів у шашково-шахматних турнірах НУБіП України	Студенти групи	Керівники спортивних секцій, наставник, староста
3. Пропаганда здорового способу життя				

Грудень	Ауд.	Бесіда «СНІД: знати, щоб жити» до Всесвітнього дня боротьби зі СНІДом (1 грудня)	Студенти групи РО-180026 (ск)	Наставник
Червень	Ауд.	Година спілкування «Здоровий спосіб життя – вимога часу»	Студенти групи РО-180026 (ск)	Наставник, староста, актив групи
4. Профілактика девіантної поведінки				
Упродовж н. р.	Навчальний корпус, гуртожиток	Бесіди зі студентами групи з проблем девіантної поведінки (вживання алкогольних напоїв , наркотичних засобів, тютюнопаління та правопорушень)	Студенти групи РО-180026 (ск)	Наставник
Травень	Навчальний корпус, ауд.12	Бесіда на тему: « Алкоголь. Наркотик. Цигарка. Давайте оберемо здоровий спосіб життя »	Студенти групи РО-180026 (ск)	Наставник
5. Виховна робота у гуртожитках				
Упродовж другого семестру	Гуртожиток	Підготовка рейтингу на поселення студентів у гуртожиток.	Студенти групи РО-180026 (ск)	Деканат, наставник, староста
Упродовж н. р. за графіком деканату	Гуртожиток	Чергування в гуртожитку, де проживають студенти, перевірка умов проживання, стану кімнат, проведення бесід із студентами (індивідуальних і групових) на морально-етичну, естетичну, правову, екологічну тематики.	студенти групи РО-180026 (ск)	Наставник
Упродовж н. р.	Факультет, гуртожиток	Індивідуальні бесіди із студентами гуртожитку з проблем спільного проживання, морально-етичних норм, правових аспектів тощо	Студенти групи РО-180026 (ск)	Наставник
Згідно з планом	Згідно з планом гуртожитку	Зелені толоки у гуртожитку	Студенти групи РО-180026 (ск)	Наставник
6. Волонтерська та організаційна робота				
Упродовж н. р. після завершення атестацій	Навчальний корпус, гуртожиток	Проведення індивідуальних бесід зі студентами за результатами проміжних атестацій, обговорення результатів атестацій, виявлення причин не атестацій та шляхи їх усунення	Студенти групи РО-180026 (ск), Проводіон Дарія, Черненко Юлія, Шутка Іванна	Наставник
Упродовж н. р.	Навчальні корпуси, гуртожитки, прилегла територія	Проведення заходів з прибирання та впорядкування території. Брати участь у роботі студентських трудових загонів.	Студенти групи РО-180026 (ск)	Наставник
Упродовж н. р.	За потребою	Брати участь у різних видах волонтерської діяльності. Добровільні акції здачі крові для онкохворих дітей	Студенти групи РО-180026 (ск), Коваль Богдан, Прищик Роман	Наставник, староста, актив групи
7. Розвиток студентського самоврядування та лідерських якостей студентів				
Упродовж н. р.	Факультет	Залучати студентів до організаційної роботи на факультеті з метою формування їх лідерських якостей.	Студенти групи РО-180026 (ск)	Наставник
Травень	Ауд.	Круглий стіл « Роль студентського самоврядування у демократизації навчально-виховного процесу НУБіП України »	Студенти групи РО-180026 (ск)	Наставник, лідер студентського самоврядування

8. Профорієнтаційна робота				
Упродовж н. р.	ЗВО, ЗСО м. Києва та інших областей України	Надати студентам матеріалами (інформаційні, відеоматеріали, презентації) для проведення профорієнтаційної роботи у закладах освіти, випускниками яких вони являються. Створити умови для проведення такої роботи.	Студенти групи РО-180026 (ск)	Деканат, наставник, староста
Упродовж н. р.	ЗВО	Проведення профорієнтаційної роботи волонтерськими групами студентів у загальноосвітніх закладах України	Студенти- волонтери	Наставник, староста
9. Індивідуальна виховна робота				
Упродовж н. р.	Навчальний корпус, гуртожиток	Проводити індивідуальні бесіди зі студентами на екологічну, морально- етичну, правову, національно- патріотичну, естетичну тематики	Студенти групи РО-180026 (ск)	Наставник

Наставник студентської групи _____ Ковальчук Т. І.

4.4. ОРІЄНТОВНИЙ ЗВІТ ВИХОВНОЇ РОБОТИ НАСТАВНИКА У СТУДЕНТСЬКІЙ ГРУПІ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан гуманітарно-педагогічного факультету

_____ проф. В. Д. Шинкарук

« ____ » _____ 20 ____ р.

Звіт

наставника про виховну роботу у групі РО-180026 (ск)

гуманітарно-педагогічного факультету

за 2019–2020 н. р.

КОВАЛЬЧУК ТАМАРИ ІВАНІВНИ

Дата проведен- ня заходу	Місце проведення заходу	Зміст заходу	Учасники	Відповідальні за організацію та відмітка про виконання
1. Культурно-масова робота				
1 вересня	Факультет, стадіон	День Знань	Студенти групи РО-180026 (ск)	Наставник Т. І. Ковальчук <i>Виконано</i>
4 вересня	Факультет	Організаційно-виховна година. Тема: Гра «Банк ідей»	Студенти групи РО-180026 (ск)	Наставник, староста, актив групи <i>Виконано</i>
5 вересня	Ауд. 228	Організаційна година «Про розподіл обов'язків у групі»	Студенти групи РО-180026 (ск)	Наставник, староста <i>Виконано</i>

13 вересня	Ауд. 228	Бесіда: «Іван Сірко – феномен козацького характерництва»	Студенти групи РО-180026 (ск)	Наставник Т. І. Ковальчук <i>Виконано</i>
20 вересня	Ауд. 228	Організаційно-виховна година. Тема: Анкетування студентів «Професію набути – успіху досягнути ». Надання інформації про художні колективи, ансамблі, гуртки, спортивні секції, абонементні групи, клуби за інтересами, які діють в університеті, заохочення студентів до участі у них.	Студенти групи РО-180026 (ск)	Наставник Т. І. Ковальчук <i>Виконано</i>
16 жовтня	Ауд. 228	Бесіда на тему: « Хліб – усьому голова » (до голодомору в Україні 1932-1933 рр.)	Студенти групи РО-180026 (ск)	Наставник, староста, актив групи <i>Виконано</i>
24 жовтня	Ботанічний сад	Екскурсія зі студентами у Ботанічний сад	Студенти групи РО-180026 (ск)	Наставник, екскурсовод <i>Виконано</i>
2 жовтня	Гуртожиток	День працівників освіти. Вечір педагогічних талентів.	Студенти групи РО-180026 (ск)	Наставник, староста, члени активу групи <i>Виконано</i>
12 жовтня	Ауд. 228	Студентський круглий стіл « Козаки-характерники: феномен перемог » до Дня захисника України (14 жовтня)	Студенти групи РО-180026 (ск)	Наставник, староста <i>Виконано</i>
Упродовж н. р.	Факультет, університет	Участь у загальнофакультетських та університетських виховних заходах, урочистостях, конференціях тощо	Студенти групи РО-180026 (ск)	Наставник, староста, актив групи <i>Виконано</i>
1 листопада	Ауд. 12	Анкетування студентів « Факультет очима студентів: навчання, виховання, дозвілля » для виявлення їх думок, ініціатив, проблем, побажань, запитів про удосконалення освітнього і виховного процесів на факультеті	Студенти групи РО-180026 (ск)	Наставник Т. І. Ковальчук <i>Виконано</i>
22 листопада	Ауд. 228, корпус №3	Вшанування Героїв Небесної сотні. Перегляд презентації « Герої: пам'яті небесної сотні » та відеофільмів. Обговорення.	студенти групи РО-180026 (ск)	Наставник Т. І. Ковальчук <i>Виконано</i>
7 січня (дистанційно) 2019	Через електронну пошту групи	Надіслано: Таїна Новорічно-Різдвяних свят	Для студентів групи	Наставник Т. І. Ковальчук <i>Надіслано, виконано</i>
20 січня 2019	Через електронну пошту групи	Надіслано: День соборності України	Для студентів групи	Наставник Т. І. Ковальчук <i>Надіслано, виконано</i>
29 січня 2019	Через електронну пошту групи	Надіслано: Герої крут	Для студентів групи	Наставник Т. І. Ковальчук <i>Надіслано, виконано</i>
5 лютого 2019	Ауд. 228	Бесіда: « Доброта і милосердя дідуся з Болгарії – надія для мільйонів планети » (дідуся Добрі)	Студенти групи РО-180026 (ск)	Наставник Т. Ковальчук <i>Виконано</i>
6 лютого 2019	Ауд. 228	Дискусія: « Нік Вуйчич – людина-загадка » (формування сили волі студентів, бажання перемагати)	Студенти групи РО-180026 (ск)	Наставник Т. Ковальчук <i>Виконано</i>

7 лютого 2019	Ауд. 128	Бесіда: «Проблема заборгованості. (Навчання для успішних людей)»	Студенти групи РО-180026 (ск)	Наставник Т. Ковальчук <i>Виконано</i>
22 лютого 2019	Ауд. 26	Бесіда на морально-етичну тематику: «Гра долі»	Студенти групи РО-180026 (ск)	Наставник Т. Ковальчук <i>Виконано</i>
20 лютого 2019		Участь у мітингу-реквіємі «День Героїв Небесної Сотні»	Студенти групи РО-180026 (ск)	Наставник Т. Ковальчук <i>Виконано</i>
26 лютого 2019	Музей НУБіП України	Екскурсія в музей НУБіП України.	Студенти групи РО-180026 (ск)	Наставник Т. Ковальчук <i>Виконано</i>
2 березня 2019	Ауд. 128	Бесіда на естетично-патріотичну тематику: «Життя в обіймах квітів: Катерина Білокур».	Студенти групи РО-180026 (ск)	Наставник Т. Ковальчук <i>Виконано</i>
12 березня 2019	Ауд. 309	Участь у Міжнародній науково-практичній конференції «Феномен Тараса Шевченка: лінгвістичний, історичний і соціофілософський аспекти» (до 205-річчя від дня народження) 12-13 березня 2019 р.	Студенти групи РО-180026 (ск)	Наставник Т. Ковальчук <i>Виконано</i>
13 березня 2019	Ауд. 128	Бесіда: «Шевченко – художник і поет» Перегляд презентації й обговорення	Студенти групи РО-180026 (ск)	Наставник Т. Ковальчук <i>Виконано</i>
18 березня 2019	Ауд. 128	Бесіда на тему: « Самовдосконалення студента: етапи самотворення»	Студенти групи РО-180026 (ск)	Наставник Т. Ковальчук <i>Виконано</i>
26 березня 2019	Ауд. 12	Бесіда: «Свідомий вибір – право й обов'язок громадянина України». (За правом голосу - майбутнє країни).	Студенти групи РО-180026 (ск)	Наставник Т. Ковальчук <i>Виконано</i>
2 квітня 2019	Ауд. 128	Дискусія: «Таємниці українських традицій»	Студенти групи РО-180026 (ск)	Наставник Т. Ковальчук <i>Виконано</i>
3 квітня 2019	Ауд. 12	«Писанкарство – прадавня українська традиція: відродження» Перегляд відеоматеріалів	Студенти групи РО-180026 (ск)	Наставник Т. Ковальчук <i>Виконано</i>
22 квітня 2019	Територія перед 3 корпусом	Зелена толока.	Студенти групи РО-180026 (ск)	Наставник Т. Ковальчук <i>Виконано</i>
24 квітня 2019	Ауд. 128	Полеміка: «Стів Джобс: траєкторія успіху». («Успіх приходить до найбільш працьовитих»)	Студенти групи РО-180026 (ск)	Наставник Т. Ковальчук <i>Виконано</i>
26 квітня 2019	Ауд. 12	«Великодні роздуми». (Найтепліші спогади з дитинства).	Студенти групи РО-180026 (ск)	Наставник Т. Ковальчук <i>Виконано</i>
10 травня 2019	Гуртожиток	Вшанування матерів: Конкурс на краще читання поезії про матір до Дня Матері.	Студенти групи РО-180026 (ск)	Наставник <i>Виконано</i>

31 травня 2019	Територія, стадіон	Участь студентів у святкуванні Дня університету	Студенти групи РО-180026 (ск)	Наставник <i>Виконано</i>
Упродовж н. р.	НУБіП України	Участь студентів групи у роботі творчих колективів університету (Вокальних, танцювальних).	Студенти-учасники творчих колективів: Остяк Мар'яна, Литюк Адріана, Лошній Галина, Плуток Олександр	Керівники творчих колективів, наставник <i>Виконано</i>
Упродовж н. р.	Факультет	Підготовка номерів до участі у конкурсі «Голосіївська весна» .	Учасники художньої самодіяльності	Наставник <i>Виконано</i>
Згідно з плануванням факультету	Факультет, навчальний корпус № 3, територія навколо корпусу	Участь у Зелених толоках факультету й університету	Студентська група	Наставник, актив групи <i>Виконано</i>
2. Спортивно-масова робота				
Упродовж н. р.	Територія університету, стадіон	Організація студентів для участі у спартакіаді НУБіП та для участі у спартакіаді серед студентів, які мешкають у гуртожитках	Студенти групи РО-180026 (ск)	Наставник, вихователь гуртожитку <i>Виконано</i>
Упродовж н. р.	Територія університету	Участь студентів у спортивних секціях та спортивно-масовій роботі	Студенти групи РО-180026 (ск), Писанка Марина	Керівники спортивних секцій, наставник, староста <i>Виконано</i>
Згідно з планом університе-ту	Згідно з планом університету	Участь студентів у шашково-шахматних турнірах НУБіП України	Студенти групи	Керівники спортивних секцій, наставник, староста <i>Виконано</i>

5. ОЦІНЮВАННЯ ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

Рівень сформованих у студентів знань та умінь після проходження навчальної практики оцінюється згідно із загальновизначеними вимогами системи вищої освіти України. Оцінювання здійснюється за чотирьохбальною шкалою.

Оцінка за знання та уміння студента сформованих під час навчальної практики заноситься до екзаменаційної відомості та залікової книжки лише після здачі та захисту звіту.

- „**відмінно**” – звіт оформлено відповідно до зазначених вище вимог; відповіді на захисті повні, правильні, логічні та послідовні, самостійні;

- „**добре**” – звіт оформлено відповідно до зазначених вище вимог; відповіді на захисті з деякими неточностями, але логічні ті послідовні;

- „**задовільно**” – звіт оформлено відповідно до зазначених вище вимог із несуттєвими недоробками; відповіді на захисті достатні, з деякими неточностями у змісті та логіці побудови, виконувалися з допомогою викладача, колег, конспектів тощо;

- „**незадовільно**” – звіт оформлено відповідно до зазначених вище вимог із несуттєвими недоробками; відповіді невірні, необґрунтовані.

Отримана студентом оцінка переводиться викладачем у бали згідно кредитно-модульної системи навчання (положення «Про екзамени та заліки у НУБіП України від 20.02.2015 р. протокол №6 з табл. 1.)

Таблиця 1.

Оцінка національна	Оцінка ECTS	Визначення оцінки ECTS	Рейтинг студента, бали
Відмінно	A	ВІДМІННО – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90 – 100
Добре	B	ДУЖЕ ДОБРЕ – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89
	C	ДОБРЕ - в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	74-81
Задовільно	D	ЗАДОВІЛЬНО – непогано, але зі значною кількістю недоліків	64-73
	E	ДОСТАТНЬО – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-63
Незадовільно	FX	НЕЗАДОВІЛЬНО – потрібно працювати перед тим, як отримати залік (позитивну оцінку)	35-59
	F	НЕЗАДОВІЛЬНО – необхідна серйозна подальша робота	01-34

Якщо студент був відсутнім на заняттях навчальної практики – до захисту звіту не допускається.

Якщо студент був відсутнім на заняттях практики із-за поважної причини (хвороби – за наявності медичної довідки), він може отримати індивідуальне завдання від керівника практики (за погодженням із деканатом).

Методи проведення практики

Словесні: лекційний метод, розповідь, пояснення, бесіда, дискусія;

практичні: метод вправ, практична робота;

наочні: ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження.

Методичне забезпечення

Науково-методичне забезпечення навчального процесу передбачає: державні стандарти, навчальні плани, підручники і навчальні посібники; інструктивно-методичні матеріали; індивідуальні навчально-дослідні завдання; методичні матеріали для організації самостійної роботи студентів.

6. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТУ

13. Звіт про практику має складатися з титульного аркуша, основної частини, висновків та пропозицій. Обсяг звіту – 10-15 с. друкованого тексту.

14. Структура написання звіту:

Вступ.

Основна частина:

1. Загальна характеристика НУБіП України.
2. Психолого-педагогічний аналіз відвіданих занять.
3. Характеристика комплексів методичного забезпечення занять.
4. Організація виховної роботи в НУБіП України (зміст та форми, план та звіт роботи наставника у студентській групі).
5. Характеристика навчального процесу у ЗВО. Опис відвіданих навчальних занять.
6. Структура, матеріальна база, робота кабінетів у ЗВО: навчальна, виховна, методична.

Висновки та пропозиції.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Абрашнев М. М. Социальная психология в лекционном процессе. М., 1984.
2. Ажам М. Искусство говорить публично. СПб., 1910.
3. Алексеев А. П. Аргументация. Познание. Общение. М, 1991.
4. Античные риторика. М., 1978.
5. Аристотель. Поэтика / Пер. Б. Тена. К., 1967.
6. Бабич Н. Д. Основи культури мовлення. Львів, 1990.
7. Багмет А. О., Дащенко М. Т., Андрущенко К. В. Збірка українських приказок та прислів'їв: Репринтне відтворення вид. 1929 р. К. : Техніка, 2002. 224 с. (Народні джерела).
8. Батурина Г. І., Лісова К. Л., Суворова Г. В. Моральне виховання школярів на народних традиціях. М., 2002. 56 с.
9. Бахтин М. М. Проблема речевих жанров. *Естетика словесного творчества*. М., 1986.
10. Безменова Н. А. Неориторика: проблеми и перспективы. *Семантика. Коммуникация. Стыль*. М., 1983.
11. Бельчиков Ю. А. Говори ясно и просто. М., 1980.
12. Бондаренко П, С. Судова промова. Львів, 1972.
13. Боровой М. Н. Путь слова. М., 1963.
14. Васильев А. Н. Основи культури речи. М., 1990.
15. Введенская Л. А., Павлова Л. Г, Культура и искусство речи. М., 1984.
16. Вишенський І. Твори. К, 1959.
17. Виготский Л. С. Мышление и речь. *Проблемы сознания*. Собр. соч.- М.,1982. Т. 2.
18. Виховання в сучасних умовах. / Под ред. О. П. Котикова. М., 2010. 199 с.
19. Виховна робота в школі / За ред. Л. В. Кузнецової. М., 2002. 216 с.
20. Гавриш Н. В. Художньому слову – гідне місце в освітньому просторі *Дошкільне виховання*. К., 2006. № 3. 146 с.

21. Гетьманець М. Ф. Суб'єктивність – закон творчості. *Всесвітня література та культура в навчальних закладах України*. 2000. №2. 210 с.
22. Гиндин С. И. Риторика и проблемы структуры текста. *Общая риторика*. М., 1986.
23. Гончаренко Н. В. Художественное в эстетике и в искусстве К., 1990. 249 с.
24. Гофман Виктор. Слово оратора. Л., 1930.
25. Гришин Э. А. Теория и практика профессионально-этической подготовки учителя в системе высшего педагогического образования: дис. ... докт. пед. наук : 13.00.01 / Э. А. Гришин. Москва, 2011. 342 с.
26. Грушевський Михайло. Хто такі українці і чого вони хочуть. К., 1991.
27. Гурвич С. С., Погорілко В. Ф., Герман М. А. Основи риторики. К., 1988.
28. Демосфен. Речи. М., 1954.
29. Добробич А. Общение: наука и искусство. М, 1978.
30. Дридзе Т. М. Язык и социальная психология. М., 1980.
31. Дюбуа Ж., Эделин Ф., Клинкаенберг Ж-М и др. *Общая риторика*. М., 1986.
32. Жинкин Н. И. Механизмы речи. М., 1958.
33. Дереклеєва Н. І. Довідник завуча: Виховна робота. 5-11 класи М., 2006. 86 с.
34. Дзюбишина-Мельник Н. О. Художнє слово в устах дитини. *Культура слова*. К., 1996. 52 с.
35. Журба К. В. Виховання духовної культури підлітків. *Шкіл. світ*. 2004. №34. 36 с.
36. Закон України «Про освіту». <http://zakon.rada.gov.ua>
37. Золотослов. Поетичний космос Давньої Русі К., 1988.
38. Зязюн И.А. и др. Основи педагогического мастерства. К., 1987.
39. Закувала зозуленька. Антологія української народної творчості: Пісні, прислів'я, загадки, скоромовки : Для ст. шк. віку. [Упоряд. передм. та прим. Н. С. Шумади; худож. оформл. В. П. Вересюка. Упоряд. граф. матеріалу С. М. Музиченка]. К. : Веселка, 2003. 606 с.
40. Івахненко О. М. «Військово-козацька підготовка та лицарсько-патріотичне виховання юнаків та дівчат на традиціях Українського козацтва в структурі

дитячо-юнацької козацької організації «Молода Січ при окремому прикордонному козацькому полку імені Петра Сагайдачного».

http://telmanovo.narod.ru/metod/kurs_ivaxn.htm

41. Иванова С. Ф. Специфика публичной речи. М., 1978.
42. Іванько І. В. Теофан Прокопович. *Філософська думка*. 1970. № 6.
43. Каган М. С. О месте искусства в жизни школы. *Искусство в школе*. М., 1992. №1. 54 с.
44. Кадоль Ф. В. Виховання честі і гідності старшокласників М., 2002. 208 с.
45. Кадоль Ф. В. Моральний розвиток старшокласників. *Відкрита школа*. М., 2000. № 1. 38 с.
46. Кан-Калик В. А. Учителю про педагогічному спілкуванні. М., 2003. 214 с.
47. Карнеги Д. Как завоевать друзей и оказывать влияние на людей. М., 1989.
48. Капська А. И. Педагогіка живого слова. К., 1997.
49. Кононович-Горбацький П. Оратор Могілянський. *Філософська думка*. 1972. № 3.
50. Кошачевський С. С. Техніка мови. К., 1963.
51. Кулик В. В. Реалізація патріотичного виховання // *Педагогіка: матеріали 65-ої загальноунів. наук. студ. конф. – Природничо-гуманітарний ННІ; НУБіП України; за ред. проф. П. Г. Лузана*. К.: НАКККІМ, 2011. 142 с.
52. Львова Ю. Л. Творча лабораторія вчителя М., 2002. 128 с.
53. Макаренко А. С. О моем опыте / Избранные педагогические сочинения в 2-х т. / Под. ред. И. А. Каирова. М.: Педагогика, 1978. 400 с.
54. Макарова Т. М. Планування та організація методичної роботи в школі М., 2002. 254 с.
55. Максимюк С. П. Педагогіка: Навчальний посібник К. : Кондор, 2009. 447 с.
56. Маленкова Л. І. Виховання в сучасній школі М., 1999. 220 с.
57. Мовчан В. Етика: Навчальний посібник, 3-тє вид., виправл. і доп.. К. : Знання, 2007. 483 с.
58. Леонтьев А. Н. Деятельность. Сознание. Личность. М., 1977.
59. Леонтьев А. А. Психологический портрет лектора. М., 1979.

60. Ломоносов М. В. Краткое руководство к красноречию. *Полн. собр, соч.* М.; Л., 1952. Т. 7.
61. Максимов В. И. Точность и выразительность слова. Л., 1968.
62. Маршак С. Н. Воспитание словом. М., 1961.
63. Мерзляков А. Ф. Краткая риторика, М., 1828.
64. Миртов А. В. Умение говорить публично. М., 1927.
65. Михневич А. Е., Дудель С. П., Чихачев В. П. Ораторское искусство как вид общественной деятельности. М., 1981.
66. Наливайко Д. С. Україна і європейське відродження. *Вітчизна.* 1972. №5.
67. Народні прислів'я та приказки / Упоряд., передмова М. Дмитренка. К. : Ред. Часопису «Народознавство», 1999. 180 с.
68. Ножин Е. А. Мастерство устного выступления. М., 1989.
69. Никольская С. Техника речи. М., 1976.
70. Огієнко Іван. Українська культура. К., 1918.
71. Петровський Р. Про формування патріотизму в старшокласників Шлях освіти. 2002. №2. 38 с.
72. Психологический словарь / под ред. В. П. Зинченко, Б. Г. Мещерякова. М. : Педагогика Пресс, 1997. 440 с.
73. Пороховщиков П. С. Искусство речи на суде. М., 1988.
74. Рубін О. А. Позаурочна робота з суспільних предметів К., 2004. 214 с.
75. Родос В. Б. Спор и полемика М., 1989.
76. Риторика и перспективы ее изучения в школе и вузе: *Тезиси докладов.* Ростов н/Д, 1990.
77. Сагач Г. М. Живе слово лектора. К., 1989.
78. Саган Г. М. Риторика. К., 1993.
79. Сагач Г. М. Словник-мінімум термінів красномовства. К., 1992.
80. Сопер Поль. Основы искусства речи. М., 1958.
81. Специфіка моральних відношень у соціально-педагогічній діяльності [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://softacademy.inpu.edu.ua/Programs/Profesiyna_etika/2_1.html. – Назва з

екрану.

82. Спирин Л. Ф. Формирование профессионально-педагогических умений учителя-воспитателя Ярославль, 2006. 132 с.
83. Ступак Ю. П. Виховне значення українського фольклору К., 2000. 208 с.
84. Станиславский К. С. Работа актера над собой в творческом процессе переживания. *Собр. соч.:* В 8 т. М., 1954. Т.2.
85. Стратий Л. М., Литвинов В. Д., Андрущенко В. А Описание курсов философии и риторики профессоров Киево-Могилянской академии. К,1982.
86. Томан Іржі. Мистецтво говорити. К., 1986.
87. Тофтул М. Етика: Навчальний посібник; Ред. О. З. Лебедєва-Гулей. К. : Видавничий центр «Академія», 2005. 414 с.
88. Українські народні прислів'я та приказки. Харків : МОСТ-Торнадо, 2002. 320с.
89. Українські приказки, прислів'я і таке інше. Уклад М. Номис / Упоряд., приміт. та вступна ст. М. М. Пазяка. К. : Либідь, 1993. 768 с. («Літературні пам'ятки України»).
90. Усі крилаті вислови, прислів'я, приказки, загадки / Укладач Н.В. Курганова. Харків : ТОРСІНГ ПЛЮС, 2007. 320 с.
91. Ушинський К. Д. Вибрані педагогічні твори : у 2-х т. К. : Рад. школа, 1983. Т. 1. 314 с.
92. Ушинський К. Д. Рідне слово. Вибрані педагогічні твори : у 2-х т. К. : Радянська школа, 1983. Т. 2. 260 с.
93. Фіцула М. М. Педагогіка: Навчальний посібник (для студентів вищих педагогічних закладів освіти). К. : Видавничий центр «Академія», 2001. 528 с.
94. Франко І. Я. Вибрані суспільно-політичні і філософські твори. К., 2001. 306 с.
93. Франко І. Я. Із секретів поетичної творчості. *Твори: В 50 т.* К., 1955. Т. 16.
94. Харламов И. Ф. Педагогика: Учеб. Пособие М. : Гардарики, 2003. 519с.
95. Хижняк З. І. Києво-Могилянська академія. *Суспільно-політична і ідеологічна передумови виникнення вищої освіти на Україні.* К., 1991.

- 98.Хубієв З. А. Духовно-моральні цінності та їх роль у життєдіяльності людини
Вісник соціального педагога, серія «Гуманітарні науки». № 1. 2004. 26 с.
- 99.Чорна К. Національна ідея як фактор становлення патріотизму у дітей та
молоді // *Шлях освіти*. 2008. №3. 42 с.
- 100.Чупрій Л. В. Патріотичне виховання в Україні: стан і перспективи
[//http://sd.net.ua/2009/11/05/patrotichne_vikhovannja_v_ukran_ctan_perspektivi.htm](http://sd.net.ua/2009/11/05/patrotichne_vikhovannja_v_ukran_ctan_perspektivi.htm)
- 101.Цицерон. Три трактата об ораторском искусстве. М., 1972.
- 102.Чихачев В. П. О культуре публичной речи. Л., 1968.
- 103.Шейко А. Н. Доказательность и убедительность. М., 1969.
- 104.Ясєв Г. Державна програма патріотичного виховання населення //
<http://www.chl.kiev.ua/default.aspx?id=3573>
- 105.<http://poltava.adam-i-eva.com/church/moral.html>
106. <http://wdyvensvit.org/articles/3199.html>